

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid
T.a.v. de heer E. van Hijum
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Datum
30 september 2024
Telefoon
070-373 83 93
Kenmerk:
U202400493

Onderwerp

Reactie VNG internetconsultatie wet Proactieve dienstverlening SZW
(SUWI)

Geachte heer Van Hijum,

Bijgevoegd vindt u de uitvoeringstoets van VNG op het conceptwetsvoorstel proactieve dienstverlening van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (hierna SZW).

Gemeenten verwelkomen het wetsvoorstel voor proactieve dienstverlening. Het wetsvoorstel biedt gemeenten nieuwe mogelijkheden die passen bij onze ambitie, namelijk kwetsbare inwoners wijzen waar ze recht op hebben om niet-gebruik terug te dringen en een verdere armoedeval te voorkomen. Veel gemeenten proberen in de huidige situatie al het niet-gebruik van regelingen terug te dringen door inwoners te wijzen op regelingen waar zij mogelijk recht op hebben. Een wetsvoorstel dat de mogelijkheden voor het toepassen van proactieve dienstverlening vergroot, is voor veel gemeenten dan ook wenselijk.

Gemeenten zien echter ook beperkingen in het conceptwetsvoorstel en dragen de volgende belangrijke aandachtspunten aan voor de verdere uitwerking:

Gemeenten zijn van mening dat de scope van het huidige conceptwetsvoorstel tot de SUWI-partijen te smal is. Te smal om de huishoudens die nog geen gebruik maken van een gemeentelijke inkomensregeling voldoende te kunnen identificeren. En, te smal om de groep die al wel in beeld is bij Werk en Inkomen voldoende breed proactief te kunnen bedienen. Om beide doelgroepen gedegen te kunnen benaderen, vragen wij SZW:

- Om de scope van de wet te verbreden en gegevensgebruik van Belastingdienst en Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) mogelijk te maken. Ook voor de regionale werkcentra is het straks van belang om proactieve dienstverlening toe te passen en inwoners naar werk te begeleiden.

- Om de wet zodanig aan te passen dat gemeenten intern voldoende mogelijkheden hebben om binnen-gemeentelijk gegevens uit te wisselen (tussen verschillende gemeentelijke afdelingen en wetten). Gemeenten noemen hierbij onder andere de Gemeentewet (samenhang stadspas), de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, wmo en jeugdwet. Gemeenten hebben deze gegevens van andere afdelingen nodig, om proactief vast te stellen of inwoners recht hebben op bepaalde inkomensregelingen. Hierdoor wordt het 'only once' principe ondersteunt, zodat een inwoner maar 1 keer gegevens hoeft te verstrekken en we de gegevens die we hebben voor invullen in bijvoorbeeld een aanvraagformulier.
- Ook de gegevensuitwisseling met andere derde partijen, bijvoorbeeld gesubsidieerde ketenpartners zoals Stichting Leergeld en de Voedselbank, mogelijk te maken.
- Het ambtshalve verstrekken, waar mogelijk, te onderzoeken. Gemeenten geven aan dat zij hier zeker mogelijkheden zien, vooral bij regelingen die gebaseerd zijn op enkelvoudige criteria.
- Aandacht voor voldoende ondersteuning ten aanzien van informatievoorziening en ICT, en de organisatie van proactieve dienstverlening. We benadrukken dat gemeenten aangegeven hebben dat proactieve dienstverlening alleen uitvoerbaar is, als het zoveel mogelijk geautomatiseerd kan worden. Standaardisatie en actueel zijn van data is een voorwaarde.
- Te onderzoeken of éénmalig toekennen per peildatum niet meer terugvragen betekent, als we dit baseren op gegevens die wij als overheid van een inwoner hebben. Wat verandert hier bij handhaving in het sociaal domein? Gemeenten verwachten dat als we proactieve dienstverlening toepassen, er veel minder fouten worden gemaakt door inwoners en handhaving omlaag kan en meer ruimte ontstaat voor de dienstverlening.

Gemeenten vinden het voorts belangrijk dat de programmabudgetten (BUIG-budget en Gemeentefonds) die zij ontvangen voor de uitvoering van proactieve dienstverlening voldoende zijn om de meerkosten op te kunnen vangen. We benoemen wederom dat iedere nieuwe taak voor gemeenten komt met voldoende financiële middelen (artikel 2 Financiële Verhoudingenwet).

Een verdere toelichting kunt u vinden in de uitvoeringstoets en ook in onze eerdere reactie op de internetconsultatie.

Vervolg uitvoeringstoets

Deze uitvoeringstoets is deel A van een gefaseerde uitvoeringstoets en geeft op hoofdlijnen de impact van het wetsvoorstel weer. Op een later moment wordt deel B van de uitvoeringstoets uitgevoerd, op de lagere regelgeving van het wetsvoorstel. In deel B zal de impact meer in detail in beeld gebracht worden.

Draagvlak uitvoering en politiek: maak een grotere stap vooruit

In de uitvoeringstoets is vanuit de gemeentelijke uitvoering opgeroepen om in deze wet nu al een grotere stap vooruit te maken. Wij willen hier dan ook nader over in gesprek en denken graag mee hoe dit in deze wet vorm kan krijgen.

In de politiek zien wij ook draagvlak om nader te onderzoeken hoe we proactieve dienstverlening vormgeven. Zie moties Mohandis en Palmen:

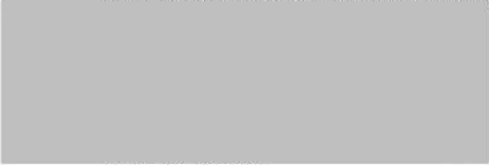
<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2024Z09353&did=2024D22036>

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2024Z09355&did=2024D22038>

Afsluitend

Wij zijn enthousiast dat er vanuit SZW wordt gewerkt aan een tussenstap om te zorgen dat onze inwoners krijgen waar ze recht op hebben door een proactieve aanpak van het niet gebruik van regelingen in het sociaal domein. Wij zijn in afwachting hoe het financieel uitpakt binnen de gemeenten financiën. Wij gaan graag samen aan de slag met SZW, om deze eerste tussenstap al te verbreden.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr L.K. Geluk
algemeen directeur